

Південна
фондація педагогіки

**«ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ
СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ
ТА ПСИХОЛОГІЧНИХ НАУК»**

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ

9–10 серпня 2019 р.
Одеса

УДК 37.01+159.9(063)
П76

П76 **Пріоритетні напрями розвитку сучасних педагогічних та психологічних наук: Збірник наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (9–10 серпня 2019 р., м. Одеса). – Одеса: ГО «Південна фундація педагогіки», 2019. – 128 с.**

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

УДК 37.01+159.9(063)

СЕКЦІЯ 8. УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ

Іванов Є. В.

кандидат педагогічних наук,
асистент кафедри публічної служби та управління
навчальними й соціальними закладами

*Луганський національний університет імені Тараса Шевченка
м. Старобільськ, Луганська область, Україна*

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ МОДЕРНІЗАЦІЇ У СФЕРІ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

У сучасному світі освіта набуває все більш вирішального значення для визначення не тільки рівня освіченості і культури конкретної особистості, але і суспільства в цілому. Стратегічною метою державної політики України в галузі освіти є підвищення доступності якісної освіти, що відповідає вимогам інноваційного розвитку економіки, сучасним потребам суспільства, окремої особистості і міжнародним освітнім трендам.

Інтеграція України в світову спільноту вимагає формування у майбутніх фахівців нових знань і навичок в галузі зовнішньоекономічної діяльності та міжнародного права, досконалого володіння іноземними мовами. Разом з тим, національні освітньо-педагогічні новації відбуваються в контексті тих загально-цивілізаційних трансформацій, які здійснюються завдяки поширенню нових педагогічних технологій, комп'ютерної техніки і усвідомлення необхідності індивідуального особистісного розвитку людини. Національна система освіти України функціонує і розвивається в складних умовах постійних істотних суспільно-політичних і соціально-економічних перетворень.

Специфічною рисою освіти, як соціального інституту, є орієнтація на майбутнє людини і суспільства. Дослідник Шендрик І. Г розглядає освіту як процес, що представляє собою рух суб'єкта в освітньому середовищі, де він освоює накопичені в різній формі культурні факти, наповнюючи їх змістом, значенням для себе. Цей процес спрямований на забезпечення майбутньої життєдіяльності суб'єкта як особистості. Тому культурний досвід минулого повинен бути трансформований так, щоб у людини сформувалися передумови для здатності і готовності до будівництва свого майбутнього життя [3]. Інші автори підкреслюють, що одним із головних завдань освіти на сучасному етапі є формування природних і соціальних якостей людини, яка розвивається [1].

У зв'язку з цим, система освіти в своїх сучасних стандартах і нормах в значній мірі визначає майбутню якість окремих особистостей, суспільства і регіонів країни зокрема і всієї країни в цілому.

Організація управління освітою в Україні формується на основі державної політики щодо розвитку освіти. Метою цієї політики є «створення умов для розвитку особистості і творчої самореалізації кожного громадянина України, виховання покоління людей, здатних ефективно працювати і навчатися протягом усього життя, зберігати і примножувати цінності національної культури та громадянського суспільства, розвивати і зміцнювати суверенну, незалежну, демократичну, соціальну і правову державу як невід'ємну складову європейської та світової спільноти» [2, с. 363].

Тривалий час українська система освіти перебуває на стадії перманентної модернізації, що супроводжується впровадженням змін і нововведень, які не завжди роблять систему освіти краще і зрозуміліше.

Головним управлінським завданням в сфері освіти є пошук вдалого балансу між різними тенденціями, усунення протиріч і запобігання організаційних конфліктів.

До заходів, наслідком яких стане позитивний вплив на модернізаційні тенденції в національній системі освіти, доцільно віднести наступні:

- поява об'єднаних структур, що реалізують функції управління освітою в регіонах; в сферу впливу таких структур входять установи загальної, початкової професійної, середньої професійної, вищої професійної та післявузівської освіти;
- значне спрощення процедур прийняття і реалізації рішень у сфері управління освітою;

- розробка і реалізація регіональних концепцій і програм розвитку освіти. Особливістю подібних програм зазвичай є встановлення загальних орієнтирів розвитку інституту освіти (цілей і завдань) і принципів їх досягнення;

- поява нормативно-правової основи розвитку освіти на регіональному рівні;
- створення умов для взаємодії державних і недержавних освітніх установ, координація дій традиційних для регіону навчальних закладів та філій;

- реалізація єдиної програми підготовки, перепідготовки та перекваліфікації педагогічних кадрів, а також кадрів для органів управління освітою;

- вдосконалення системи державного замовлення для інституту освіти.

Вважаємо, що модернізація в сфері освіти України передбачає створення сучасного інформаційного середовища в системі загальної освіти, що включає шкільні та адміністративні комп'ютерні мережі на рівні регіону з підключенням їх як до національної мережі, так і до міжнародних інформаційних ресурсів; створення інфраструктури, що забезпечує доступність інформації для всіх органів управління і освітніх установ; створення на рівні управління освітою регіону умов, що стимулюють використання інформаційних технологій. Крім того, створення системи інформаційно-аналітичного супроводу управління повинно входити в число першочергових заходів, що забезпечують реальність програми модернізації освіти України.

Однак необхідно пам'ятати, що за умов реалізації модернізаційних програм в сфері освіти ефект буде носити відкладений характер і дасть певні результати лише через кілька років. Крім того, на той час, коли ефект від реформ повинен буде проявитися, на нього вже може вплинути сукупність зовнішніх факторів. Як показує світова практика, у процесі здійснення модернізації системи вищої освіти показники її розвитку, як правило, в короткостроковій перспективі погіршуються. Важливо пам'ятати також, що у процесі реалізації модернізаційних програм виникають певні ризики. Важливо врахувати, що на сучасному етапі модернізації системи освіти України студенти і викладачі безпосередньо відчують на собі вплив реформ, їх сильні і слабкі сторони. Управлінські цілі в системі вищої освіти – формування соціального замовлення, розвиток і реалізація потенціалу освітньої системи – здійснюються, як і в будь-якій іншій сфері управлінської діяльності, через прийняття і виконання управлінських рішень. Динамічність і нестабільність змін в Україні поставили перед управлінням освітою два великі, що не зустрічалися раніше в управлінській практиці, завдання: прискорення еволюції управлінських систем до рівня, коли вони можуть успішно функціонувати на основі швидких і гнучких рішень та підвищення адаптаційних можливостей учасників системи з метою прийняття ними нових обставин, які виникають поза і всередині системи вищої освіти.

Отже, специфіка і складність управління системою вищої освіти України визначається необхідністю здійснювати дві суперечливі функції. По-перше, це забезпечення функціонування системи, створення умов, які забезпечують реалізацію освітньої

функції. Загальна задача управління в цьому випадку полягає в усуненні відхилень від встановлених норм або в попередженні можливих відхилень. Друга функція – забезпечення розвитку системи. Однак будь-який розвиток передбачає зміну, в тому числі сформованої структури, зв'язків, встановлених норм діяльності, тому завдання забезпечення розвитку системи в певному сенсі суперечить завданню забезпечення її функціонування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Демиденко Э. С. Перспективы образования в меняющемся мире *Социологические исследования*. 2005. № 2. С. 80-87.
2. Науково-освітній потенціал нації: погляд у XXI століття / В. Литвин та ін. Кн. 1: Пріоритет інтелекту. Київ: Навч. книга, 2004. 638 с.
3. Шендрик И. Г. Образовательное пространство субъекта и его проектирование. Москва: Логос, 2003. 213 с.

Саркісова О. М.

старший викладач кафедри менеджменту, економіки, права та туризму

*Льотна академія Національного авіаційного університету
м. Кропивницький, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ САМООСВІТИ ТА САМОВДОСКОНАЛЕННЯ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ АВІАЦІЙНОЇ ГАЛУЗІ

Перетворення, що відбуваються в світі, державі її туристичній та авіаційних галузях, нарощування темпів розвитку авіаційних перевезень, та їх якісні зміни загострюють потребу у професійному розвитку менеджерів авіаційної галузі. Ефективність і результативність цього процесу залежить від активізації професійного самовдосконалення майбутніх менеджерів авіаційної галузі під час навчання у ЗВО. Розв'язання цієї проблеми значною мірою обумовлене специфікою діяльності майбутніх менеджерів авіаційної галузі, яка вимагає не тільки високорозвинених професійних якостей і компетентності а й високорозвинутої особистості, що здатна до постійного самовдосконалення і саморозвитку. Основна мета полягає у формуванні у майбутніх фахівців переконання, що ефективна підготовка майбутніх фахівців можлива лише за активної участі у цьому процесі них самих (студентів), тобто завдяки професійній самоосвіті та самовдосконаленню.

Проведений науковий аналіз літератури засвідчив, що існує багато наукових робіт, пов'язаних із забезпеченням професійної самоосвіти та самовдосконалення особистості (І. Бех, Т. Вайніленко, Г. Костюк, Л. Кулікова), а також різних фахівців, таких, як вчитель (Н Вишневецька, М. Костенко, О. Прокопова, Н. Чернігівська, Т. Шестакова), менеджери туризму (Р. Загнібіда, Т. Сокол), офіцерів (О. Діденко), авіаційних фахівців (О. Ігнатюк, Т. Плачинда) тощо.

З метою визначення поняття «забезпечення професійної самоосвіти та самовдосконалення» було розглянуто основні тлумачення взаємопов'язаних у педагогіці термінів, як: «самовдосконалення», «професійне самовдосконалення», «самоосвіта» та «самовиховання».

За тлумачним словником [4] самовдосконалення – удосконалення самого себе (фізичне, моральне тощо), своєї фахової майстерності. Це свідомою робота з особисті-